

«Затверджую»

ректор Національної музичної академії України
доктор філософії, професор,
заслужений діяч мистецтв України
М. О. Тимошенко
2026 р.

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та
практичне значення результатів дисертації
Прокопенко Аліни Іванівни
на тему «Музика для домри з оркестром: композиторська творчість та
виконавська інтерпретація»
на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво»
з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво»**

ВИТЯГ

з протоколу № 12

**засідання кафедри теорії та історії музичного виконавства
Національної музичної академії України
від «21» квітня 2026 року**

ПРИСУТНІ:

- доцент, доктор мистецтвознавства **Т. П. Іванніков** (зав. кафедри);
- професор, доктор мистецтвознавства **В. Я. Редя**; професор, доктор мистецтвознавства **В. П. Качмарчик**; професор, доктор педагогічних наук **Д. Г. Юник**; старший викладач, кандидат мистецтвознавства **В. М. Артеменко** (*секретар*); в.о. доцента, кандидат мистецтвознавства **Б. Ю. Стронько**; доцент, кандидат мистецтвознавства **О. Ю. Пономаренко**; доцент, кандидат мистецтвознавства **С. В. Білоусова** (*рецензент*), доцент, кандидат мистецтвознавства **О. О. Дерев'янченко** (*рецензент*); в.о. професора, кандидат мистецтвознавства **О. Г. Антонова** (*науковий керівник*).

ПОРЯДОК ДЕННИЙ: Проведення та обговорення публічної презентації наукових результатів дисертації аспірантки кафедри теорії та історії музичного виконавства Національної музичної академії України Прокопенко Аліни Іванівни на тему «Музика для домри з оркестром: композиторська творчість та виконавська інтерпретація» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво».

Тема дисертаційної роботи «Музика для домри з оркестром: композиторська творчість та виконавська інтерпретація» була остаточно затверджена на засіданні Вченої ради Національної музичної академії України 27 жовтня 2025 року (протокол № 6, наказ 234-А).

Науковий керівник — кандидат мистецтвознавства, доцент, в.о. професора кафедри історії світової музики теорії Антонова Олена Григорівна.

СЛУХАЛИ: публічну презентацію наукових результатів аспірантки кафедри теорії та історії музичного виконавства Національної музичної академії України Прокопенко Аліни Іванівни за матеріалами дисертації «Музика для домри з оркестром: композиторська творчість та виконавська інтерпретація» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво».

Прокопенко Аліна Іванівна доповіла основні положення дисертаційної роботи: актуальність, наукову новизну, практичну цінність, використання результатів дисертації.

ВИСТУПИЛИ:

Поставили запитання:

доцент, кандидат мистецтвознавства О. О. Дерев'янченко; доцент, кандидат мистецтвознавства С. В. Білоусова; доцент, доктор мистецтвознавства Т. П. Іванніков; професор, доктор пед. наук Д. Г. Юник.

Науковий керівник: кандидат мистецтвознавства (спеціальність 17.00.03 – Музичне мистецтво), доцент, в.о. професора кафедри історії світової музики теорії Антонова Олена Григорівна (*виступ позитивний*).

Взяли участь у обговоренні роботи:

доцент, доктор мистецтвознавства Т. П. Іванніков; доцент, кандидат мистецтвознавства О. О. Дерев'янченко; доцент, кандидат мистецтвознавства С. В. Білоусова; професор, доктор пед. наук Д. Г. Юник; в.о. професора, кандидат мистецтвознавства О. Г. Антонова (*виступи позитивні*).

УХВАЛИЛИ: На підставі експертизи дисертаційної роботи, доповіді здобувача, запитань присутніх і відповідей здобувача, обговорення учасниками засідання основних положень дисертації та виступу наукового керівника прийняти такий висновок щодо дисертаційної роботи Прокопенко Аліни Іванівни на тему «Музика для домри з оркестром: композиторська творчість та виконавська інтерпретація»:

ВИСНОВОК

щодо дисертаційної роботи Прокопенко Аліни Іванівни
на тему «Музика для домри з оркестром: композиторська творчість та
виконавська інтерпретація»

1. Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукової діяльності академії.

Актуальність теми дослідження зумовлена сучасним становищем домри як провідного модернового інструмента, значущою роллю концертного жанру в домровому репертуарі, необхідністю висвітлення українських домрових концертів в єдності композиторських і виконавських аспектів, а також відсутністю у вітчизняному музикознавстві, попри чималу увагу науковців до зазначеної проблемної зони, комплексної характеристики української музики для домри з оркестром. Між тим, тривала еволюція концертного домрового репертуару, залучення до його створення широкого кола українських композиторів, різновекторність жанрових, змістових та стилістичних пошуків відкриває нові горизонти для вивчення процесів, що відбуваються в галузі сучасного домрового мистецтва, інструментального виконавства та, ширше, усієї академічної музики.

Тема дисертації узгоджена з напрямками наукової діяльності Академії та відповідає темі № 17 «Інноваційні процеси в сучасній музиці: історія, теорія, практика» Перспективного тематичного плану науково-дослідної діяльності НМАУ ім. П. І. Чайковського (2026–2030 рр.).

Мета роботи — простежити історію розвитку української музики для домри з оркестром та виявити її жанрові, змістові та інструментально-віртуозні властивості.

Завдання дослідження обумовлені реалізацією поставленої мети:

- виокремити провідні вектори вивчення української домрової музики у вітчизняних наукових працях;
- висвітлити теоретичні проблеми жанру інструментального концерту, які стають об'єктом дослідження у світовій музикології та вітчизняному музикознавстві;
- простежити етапи становлення домрового концерту в Україні від його зародження в кінці 1940-х років до сучасного стану;
- розглянути жанрові різновиди українського домрового концерту;
- охарактеризувати форми та джерела літературної програми в українських домрових концертних творах та способи її втілення;
- дати характеристику специфічній категорії концертів, призначених для молодих виконавців.

Об'єкт дослідження — українська музика для домри з оркестром.

Предмет дослідження — аспекти взаємодії композиторської творчості та виконавської інтерпретації в українських концертних творах для домри.

Методологія дослідження ґрунтується на комплексі взаємоузгоджених методів: *історико-генетичному* — для вивчення розвитку домрового мистецтва

та процесу становлення концертного жанру; *соціокультурологічному* — для висвітлення особливостей формування жанру домрового концерту в українській музичній культурі; *історіографічному* — для аналізу наукових джерел, присвячених домровому мистецтву та концертному жанру; *архівному* — для опрацювання рукописних і малодоступних матеріалів; *біографічному* — для вивчення творчості українських композиторів — авторів музики для домри з оркестром; *стильовому* — для виявлення стильових тенденцій у домрових концертах різних періодів; *компаративному* — для зіставлення етапів розвитку жанру, композиторських підходів, регіональних виконавських шкіл та моделей взаємодії соліста й оркестру в українському домровому концерті; *жанрово-типологічному* — для визначення специфіки домрового концерту та його різновидів; *методів семантичного та композиційно-драматургічного аналізу* — для розгляду конкретних концертних творів, їх інтонаційно-тематичного змісту та процесів розгортання музичної форми; *методу виконавського аналізу* — для дослідження технічних та інтерпретаційних особливостей партії домри; *системному методу* — для розгляду домрового концерту як цілісного явища у взаємозв'язку історичних, жанрових, стильових і виконавських компонентів.

2. Формулювання наукового завдання, нове вирішення якого отримано в дисертації.

Дисертацію Прокопенко Аліни Іванівни на тему «Музика для домри з оркестром: композиторська творчість та виконавська інтерпретація» присвячено вирішенню актуальної наукової задачі — дослідженню української музики для домри з оркестром як цілісної жанрово-стильової системи з притаманними їй етапами історичної еволюції та взаємодією композиторської і виконавської складових. Це передбачає висвітлення процесу становлення й розвитку домрового концерту в Україні від перших зразків кінця 1940-х років до сучасного етапу, визначення провідних тенденцій його еволюції, систематизацію жанрових різновидів творів для домри з оркестром, а також виявлення особливостей композиторського письма й специфіки виконавської інтерпретації сольної партії в контексті взаємодії з оркестром. Розв'язання зазначеної наукової задачі дало змогу узагальнити вітчизняний досвід вивчення домрового мистецтва, уточнити місце українського домрового концерту в національній інструментальній культурі, простежити трансформацію жанрових моделей концерту, охарактеризувати програмно-образні та композиційно-драматургічні засади окремих творів, а також окреслити виконавські принципи, необхідні для адекватного втілення композиторського задуму.

3. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їх новизна.

Наукова новизна результатів дослідження, отриманих особисто здобувачем, полягає у тому, що *вперше*:

– розглянуто українську музику для домри з оркестром як цілісну систему із властивими їй етапами еволюційного розвитку та ієрархічним

взаємозв'язком жанрових, змістових та інструментально-віртуозних параметрів;

- введено до наукового обігу аналітику Концерту № 3 для домри з оркестром В. Івка, «Юнацького» концерту для домри та фортепіано «На вулиці скрипка грає» М. Балеми, Концерту для домри з оркестром ре мінор С. Грицаєнко, Концерту для домри та камерного оркестру Л. Колодуба, раніше не представлену в українському музикознавстві;

- обґрунтовано авторську періодизацію українського домрового концерту, що відрізняється від вже існуючих, та виявлено характерні для кожного періоду тенденції;

- досліджено окрему групу «юнацьких» концертів для домри та визначено їх диференціальні ознаки.

Дістали подальшого розвитку:

- аналітичні дослідження низки концертно-домрових творів, зокрема Концертино для домри з симфонічним оркестром В. Іванова та Концертино *Quasi buffo* для домри (кобзи) з фортепіано А. Гайденка;

- ідеї щодо програмності як способу організації образного простору музики в проєкції на домрові концерти;

- вивчення діалогічних процесів та проявів ігрового начала у концертному жанрі на прикладі творів для домри з оркестром;

- спостереження стосовно виконавсько-інтерпретаційних аспектів українських домрових концертів, що спираються на власний виконавський досвід автора роботи.

Уточнено:

- біографічні відомості про авторів домрових концертів (Л. Шишеніна, М. Балеми, О. Семенова, О. Ботвінова, В. Сапелкіна, К. Мяскова, Л. Колодуба) та їх взаємозв'язок з домровим мистецтвом.

4. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються.

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, результатів і висновків дисертації забезпечена коректним застосуванням сучасних методів дослідження, а також співставленням одержаних результатів із широким колом наукових розвідок.

5. Рівень теоретичної підготовки здобувача, його особистий внесок у розв'язання конкретного наукового завдання. Рівень обізнаності здобувача з результатами наукових досліджень інших вчених.

Здобувач показав високий рівень теоретичної підготовки. Теоретичну основу дослідження складають праці вітчизняних і зарубіжних дослідників, присвячені:

- історії домрового мистецтва: Л. Бабіч, В. Білоус, С. Білоусова, Є. Бортник, Л. Горіна, Я. Данилюк, В. Івко, І. Кольц, Н. Костенко, Ю. Лошков, М. Полтаракова, В. Петрик;

- історії та розвитку виконавства на народних інструментах: Т. Браніцька, М. Давидов, І. Кольц, О. Буга, Я. Данилюк, А. Єрмоєнко, В. Івко, Г. Казаков, М. Оберюхтін, Т. Сідлецька, А. Стрілець;
- жанрово-стильовим особливостям домрового репертуару: С. Білоусова, А. Галла, З. Дзяман, А. Єрмоєнко, І. Левицька, В. Калабська, В. Кириченко, О. Лермонтова, Т. Литвинець, Т. Лукіна, І. Максименко, С. Мурза, В. Петрик, М. Плющенко, К. Сліпченко, І. Форманюк;
- творчим постатям домристів: С. Білоусова, Л. Боднар, В. Варнавіська, Т. Філатова, А. Виноградова, Н. Костенко, І. Лісняк, Ю. Бортник, М. Непомняща, Б. Пиц, Н. Мікуліч, В. Сидоренко, Н. Тугайло;
- теорії і методиці гри на домрі: С. Білоусова, М. Гелис, В. Гризодуб, В. Міхеліс, В. Комаренко, М. Лисенко, М. Лисенко, Б. Міхеев, І. Максименко, Л. Матвійчук, Б. Міхеев, В. Міхеліс, А. Калинін, А. Омельченко, Д. Орлова, Т. Петрова;
- питанням виконавства та інтерпретації: В. Білоус, С. Білоусова, О. Бурко, В. Івко, Н. Костенко, Ю. Ніколаєвська, О. Лермонтова, Т. Литвинець, Б. Міхеев, В. Москаленко, О. Олійник, В. Петрик, Л. Шаповалова;
- проблемам жанру інструментального концерту загалом та його окремим тембровим різновидам: О. Антонова, Н. Башмакова, К. Біла, М. Бондаренко, Н. Вакула, М. Гончаров, В. Заранський, Д. Кашуба, Ф. Крижанівський, Д. Максименко, Б. Мочурад, А. Нижник, І. Палійчук, О. Пономаренко, Б. Решетілов, А. Семікозов, Л. Скрипник, Б. Сюта, Ся Мін, В. Тимофеев, М. Erickson, A. J. V. Hutchings, W. S. Newman, S. P. Keefe, H. C. Koch, S. D. Lindeman, R. Taruskin, D. F. Tovey, A. Veinus;
- проблемам домрового концерту та його жанрово-стильовим особливостям: А. Башмакова, Я. Данилюк, А. Ізотова, В. Калабська, Н. Костенко, Н. Лукашенко, І. Максименко, К. Сліпченко, М. Телепньова;
- проблемам програмності та наративності в музиці: І. Борух, С. Давидов, Л. Кияновська, А. Муха, В. Тищик, А. Вурон, Е. Тарасті; а також дитячій тематиці в музичному мистецтві Е. Бистріцька, А. Булкін, Р. Сулім, О. Полетаєва, Б. Фільц, Л. Шегда;
- теорії жанру та жанрово-стильового аналізу в музикознавстві: К. Біла, О. Коєнда, І. Коханік, С. Шип.

6. Теоретичне та практичне значення роботи.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання його матеріалів у курсах історії української музики, історії домрового виконавства, аналізу музичних творів, у подальшій науковій розробці проблем домрової музики ХХ–ХХІ століть, а також у практичній діяльності виконавців-домристів як фундамент для адекватного інтерпретування домрових концертних творів.

7. Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок здобувача в публікації.

Основні положення дисертації висвітлені у трьох наукових публікаціях у фахових наукових виданнях, затверджених ДАК МОН України.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:
публікації у наукових фахових виданнях України:

1. Прокопенко А. «Юнацькі» концерти в українській домровій музиці: типологічні риси та індивідуальні особливості. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Вип. № 46. Рівне : РДГУ 2023. С. 62–71.
<https://doi.org/10.35619/ucpmk.v46i.675>
2. Прокопенко А. Концерт для домри з оркестром № 3 Валерія Івка: вектори інтонаційного розвитку та жанрові риси. Науковий Вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2024. № 141. С. 71–85.
<https://doi.org/10.31318/2522-4190.2024.141.319205>
3. Прокопенко А. Становлення домрового концерту в Україні: передумови, тенденції, перспективи. Актуальні питання гуманітарних наук. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2025. Вип. 87. Т. 2. С. 191–199.
<https://doi.org/10.24919/2308-4863/87-2-27>

Результати дисертаційної роботи повністю відображено в публікаціях.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат (перевірку наявності текстових запозичень виконано за допомогою системи Strikeplagiarism), рецензенти дійшли висновку, що дисертаційна робота Прокопенко Аліни Іванівни на тему «Музика для домри з оркестром: композиторська творчість та виконавська інтерпретація» є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

8. Апробація матеріалів дисертації.

Головні ідеї і положення роботи були викладені у доповідях на **дванадцяти** всеукраїнських і міжнародних наукових конференціях:

1. Концертино для домри та симфонічного оркестру В. Іванова: питання інтерпретації // XVIII Міжнародна науково-практична конференція «Світовий культурний простір крізь призму сучасних глобалізаційних і пандемічних викликів», Рівне, 17–18 листопада 2022 року.
2. Сучасна домрова музика на головних фестивалях країни («Київ Музик Фест», «Два дні й дві ночі нової музики») // Всеукраїнський круглий стіл «Український фестивальний рух в умовах війни як один з найвагоміших важелів музично-історичного процесу», Київ, 3 жовтня 2023 року.

3. Домра в контексті сучасного виконавського мистецтва: оновлення репертуару та форматів реалізації // Всеукраїнський круглий стіл «Про стан сучасного виконавського мистецтва», Київ, 27 жовтня 2023 року.
4. Концерт для домри з симфонічним оркестром Л. Шишеніна в контексті розвитку жанру // VII Міжнародна науково-практична конференція «Україна. Європа. Світ. Історія та імена в культурно-мистецьких рефлексіях», Київ, 2–4 листопада 2023 року.
5. Твори для домри з оркестром Володимира Подгорного: до 95-річчя від дня народження композитора // XXX Міжнародна науково-практична конференція «Ювілейні та пам'ятні дати 2023 року», Київ 20–21 листопада 2023 року.
Домрове виконавство як складова перформативних форм сучасного мистецтва // Міжнародна науково-практична конференція «Світова культурна спадщина в умовах формування нового світопорядку», Київ, 7 грудня 2023 року.
6. Концерт № 3 для домри з оркестром Валерія Івка: вектори інтонаційного розвитку» // Міжнародна науково-практична конференція «Національна музична інтонація: від історичних витоків до сучасності», Київ, 19–20 квітня 2024 року.
7. Камерний оркестр «Лик домер» як репрезентант сучасної української музики // Міжнародна науково-практична конференція «Україна – ЮНЕСКО: 70 років разом», Київ, 25 квітня 2024 року.
8. Сучасні оригінальні твори для домри як компонент педагогічного репертуару домриста на різних рівнях освіти // Всеукраїнський круглий стіл «Креативний діалог: голоси молодих учених в мистецькій освіті України», Київ, 8 листопада 2024 року.
9. Музика для камерного оркестру «Лик домер» як скарбниця композиторської думки Донеччини // Міжнародна наукова конференція «Сучасний мистецький простір як код митця: філософсько-культурологічний аспект» у межах Третього міжнародного культурно-мистецького фестивалю пам'яті Мирослава Скорика, Київ, 5–7 травня 2025 року.
10. Концертино для домри з оркестром Валерія Івка: на перетині жанрових традицій та мовних експериментів (до 55-річчя створення) // XV Міжнародна наукова конференція «Ювілейні і пам'ятні дати 2025 року», Київ, 20–21 листопада 2025 року.
11. Домрове мистецтво у фокусі українського музикознавства» // II Всеукраїнський круглий стіл «Креативний діалог: голоси молодих учених в мистецькій освіті України», Київ, 26 листопада 2025 року.

9. Відповідність змісту дисертації спеціальності з відповідної галузі знань, з якої вона подається до захисту.

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значимістю дисертаційна робота Прокопенко Аліни Іванівни «Музика для домри з оркестром: композиторська творчість та виконавська інтерпретація»

відповідає спеціальності 025 – «Музичне мистецтво». Здобувачем повністю виконано освітню та наукову складову освітньо-наукового рівня вищої освіти.

10. Рекомендація дисертації до захисту.

Дисертаційна робота Прокопенко Аліни Іванівни «Музика для домри з оркестром: композиторська творчість та виконавська інтерпретація» відповідає вимогам, передбаченим пунктами 5, 6, 7, 8 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а також наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій».

Враховуючи високий рівень виконаних досліджень, а також актуальність теми роботи, наукову новизну результатів та їх наукове і практичне значення, кафедра теорії та історії музичного виконавства рекомендує дисертацію Прокопенко Аліни Іванівни «Музика для домри з оркестром: композиторська творчість та виконавська інтерпретація» до захисту в разовій раді для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво».

Результати відкритого голосування:

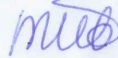
присутні 10 осіб:

«за» – 10,

«проти» – немає,

«утримались» – немає

Завідувач кафедри теорії та історії
музичного виконавства,
доктор мистецтвознавства, доцент

Т. П. Іванніков

Секретар кафедри теорії та історії
музичного виконавства, кандидат
мистецтвознавства, ст. викладач

В. М. Артеменко

Підписано: *Т. П. Іванніков*
Засвідчено: *В. М. Артеменко*
Начальник загального відділу
Національної музичної академії України

